

Šu 6 novely, vycházejí z předpokladu, že článek nezahrnuje v sobě ve směru subjektivním náležitosti urážky na cti podle Šu 491 tr. zák. Pro tuto vadu bylo výroky osvobozující Hanuše J-a zrušiti jako zmatečný a, ježto rozsudek neobsahuje zjištění v příčině subjektivní stránky přestupku Šu 6 zákona, zda totiž v souzeném případě mohl (odpovědný redaktor) při patřičné pozornosti zameziti uveřejnění pozastaveného článku, věc vrátiti soudu první stolice, by ji znovu projednal a rozhodl.

K vývodům pod I. jakož i II. připomíná se ještě toto: Podle rozsudečných zjištění sepsal obžalovaný L. pouze t e x t závadného článku, a dodal jej k uveřejnění b e z nadpisu, kdežto nadpis připojen byl teprve v redakci osobou nezjištěnou, takže za jeho znění L. nezodpovídá. Toto skutkové zjištění, jež stížností řádným v Šu 281 tr. ř. předepsaným způsobem napadeno nebylo, je ve smyslu Šu 258 a 288 čís. 3 tr. ř. rozhodným i pro zřízení zrušovací a nebylo proto lze k vývodům zmateční stížností přihlížeti, pokud se od něho odchyľují. Ručení odpovědného redaktora podle Šu 6 tisk. zák. vztahuje se přirozeně na text, jakož i nadpis, připojený neznámou osobou před uveřejněním. Pokud se týče objektivní způsobilosti textu, jakož i jeho nadpisu, tvořiti urážku na cti, zjišťuje soud v důvodech rozsudečných, že nadpis článku dlužno posuzovati pouze v souvislosti s textem; a že nadpis nevyslovuje vlastní these pisatelovy, nýbrž vyjímá pouze jádro článku a staví je do popředí, by upoutal pozornost čtenářovu; jinak se omezuje rozsudek na konstatavání, že »zodpovídání se Bedřicha R-a, obsahuje obvinění jeho manželky z opovržlivých vlastností bez uvedení určitých skutečností, tedy hanění, pročež i článek rozšiřuje hanění — § 491 tr. zák.; bližšího rozboru obsahu článku, zjištění významu a smyslu jednotlivých vět a výrazů jeho textu jakož i nadpisu a odůvodnění, z jakých úvah soud dospěl k přesvědčení, že a proč právě tyto věty naplňují pojem vinění z opovržlivých vlastností, rozsudek neobsahuje. Po této stránce tedy rozsudek naprosto selhává a bude proto na soudu nalézacím, jemuž jedině náleží, zjistiti význam a smysl závadného článku v oboru skutkově zjišťovací činnosti, by tuto vadu napravil a obíraje se náležitě o b s a h e m článku zjistil, zda lze v něm spatřovati objektivně skutkovou podstatu přečinu proti bezpečnosti cti, zejména by i uvažoval, zda a pokud závadný článek není snad pouhým sesměšňováním Bedřicha R-a jímž měla býti vyznačena lichost obhajoby manžela soukromé obžalobkyně, který na svoji omluvu jen dovedl uvést, že veškerou vinu na jeho poklescích nese jeho manželka.

Čís. 2424.

Důvodem trestnosti zločinu vydírání (§ 98 b) tr. zák.) není protiprávnost prostředku pachatelem použitého, nýbrž protiprávnost nároku, jež prostředkem tím vymáhá. Nezáleží na tom, zda pachatel je nebo není oprávněn způsobiti zlo skutečně způsobené neb opovězené; rozhodným jest jen, že není oprávněn způsobiti újmu, která by vzešla osobě, jíž se činí násilí z toho, že pod nátlakem násilí dá své vůli směr pachatelem chtěný.

Vydírání předpokládá, že osoba, jíž se činí násilí, není povinna ku konání, snášení neb opomenutí, které se na ní vynucuje. Není vydíráním vynucené konání, snášení neb opomenutí, na něž má pachatel vůči osobě,

jíž za tím účelem činí násilí, právní nárok. Mylný předpoklad pachatelův, že mu takový nárok přísluší, jest omylem, vylučujícím zlý úmysl (§ 2 písm. e) tr. zák.).

Ani při zločinu §u 99 tr. zák. nezáleží na protiprávnosti prostředku, nýbrž jedině na protiprávnosti účelu; lhostejno, že osoba, již se hrozí oznámením trestného činu, čin ten spáchala.

(Rozh. ze dne 21. června 1926, Zm II 105/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací zavrhl po ústním líčení zmateční stížnost státního zastupitelství do rozsudku krajského soudu v Novém Jičíně ze dne 15. října 1925, pokud jím obžalované Marii K-ové vyměřen byl pro zločin veřejného násilí vydíráním ve smyslu §u 98 b) tr. zák. trest podle nižší sazby §u 100 tr. zák., zrušil však podle §u 290 tr. ř. rozsudek první stolice, pokud uznal Marii K-ovou vinnou zločinem veřejného násilí vydíráním podle §u 98 písm. b) tr. zák., jakož i ve výroku o trestu a výrocích s tím souvisejících a věc vrátil krajskému soudu v Novém Jičíně, by ji v rozsahu zrušení znovu projednal a rozhodl.

D ů v o d y:

Opírajíc se o ustanovení §u 281 čís. 11 tr. ř., namítá zmateční stížnost, že nalézací soud vykročil z mezí zákonné sazby trestní, pokud se zakládá na přitěžujících okolnostech v zákoně jmenovitě uvedených, protože rozsudek zjišťuje úmysl obžalované vynutiti složení 7.000 Kč, po případě 2.700 Kč a přes to vyměřil trest podle první, nižší sazby §u 100 tr. zák. Stížnost je v nepravu. Arciť jest podle druhého odstavce §u 100 tr. zák. za okolností přitěžujících vyměřiti trest za zločiny podle §u 98 a podle §u 99 tr. zák. těžkým žalářem od jednoho roku do pěti let a jest tam jako taková přitěžující okolnost uvedeno také, že škoda, která by z vynucovaného konání, dopuštění neb opomenutí vzešla, převyšuje šesti set korun. Tato přitěžující okolnost může, jelikož vynucování nějakého konání, snášení neb opomenutí není vůbec složkou zločinu podle 99 tr. zák., nastati výhradně u zločinu vydírání podle §u 98 tr. zák. Tu však stížnost sama uznává vším právem, že skutečnosti v napadeném rozsudku zjištěné nenaplňují skutkové podstaty zločinu vydírání. Nelze-li skutek podřaditi pod pojem vydírání, nelze naň použití trestní sazby pro okolnost, která jest důvodem této sazby jen při zločinu vydírání, a nelze rozsudku důvodně vytýkati, že nevyměřil trest podle vyšší zákonné sazby, k jejíž použití nutkal by výrok o vině jen, kdyby vyhověl správnému výkladu zákona. Stížnost jest, jak dovozeno, bezdůvodnou, i bylo ji proto zavrhnouti. Avšak stížnost podotýká právem, že rozsudek první stolice je stížen zmatkem čís. 9 písm. a) §u 281 tr. ř., — o němž ovšem stížnost prohlašuje, že ho neuplatňuje, jelikož nesprávným posouzením skutku, t. j. podřazením ho pod ustanovení §u 98 písm. b) tr. zák. nestala se prý obžalované křivda, — proto že jednání obžalované zakládá skutkovou podstatu zločinu podle §u 99 tr. zák. Důvodem trestnosti vydírání není podle stálé judikatury zrušovacího soudu protiprávnost prostředku pachatelem použitého (fysického násilí nebo vyhrůžky), nýbrž protiprávnost nároku, jež prostředkem tím vymáhá. Nezáleží na tom, zda pachatel je nebo není oprávněn způsobiti zlo skutečně způsobené neb opovězené; rozhodným jest jen, že není oprávněn způsobiti újmu,

kteřá by vzešla osobě, již se činí násilí, z toho, že pod nátlakem násilí dá své vůli směr pachatelem chtěný. Vydírání předpokládá, že osoba, již se činí násilí, není povinna ke konání, snášení neb opomenutí, které se na ní vynucuje. Není vydíráním vynucené konání, snášení neb opomenutí, na něž má pachatel vůči osobě, již za tím účelem činí násilí, právní nárok. Mylný předpoklad pachatelův, že mu takový nárok přísluší, jest omylem, pro něž nebylo lze ve skutku spatřovati zločin, a vylučuje zlý úmysl podle ustanovení §u 2 písm. e) tr. zák. Po této stránce zjišťují však rozhodovací důvody první stolice, že obžalovaná byla přesvědčena, že veškeré nároky, které ve svých výhrůžných dopisech Vojtěchu a Anně K-ovým zaslanych uplatňovala, jsou správnny a oprávněny a jen proto je uplatňovala, ačkoliv byly již vyrovnány a nebyly již po právu. Tímto zjištěným omylem jest vyloučen zlý úmysl vydírání, způsobiti osobě, již se činí násilí, protiprávní újmu, a pro nedostatek této subjektivní složky není skutková podstata zločinu vydírání jednáním obžalované naplněna. Výrok první stolice, který přes to uznal obžalovanou tímto zločinem vinnou, spočívá na nesprávném použití zákona a jest zmatečným podle §u 281 čís. 9 a) tr. ř. Pro skutkovou podstatu zločinu nebezpečného vyhrožování nedostává se v rozsudku první stolice a jeho důvodech zjištění zlého úmyslu §em 99 tr. zák. předpokládaného a nelze s hlediska výhradně směrodatných zjištění nalézacího soudu vyloučiti možnost, že zákona bylo nesprávně použito v neprospěch obžalované. Proto bylo podle §u 290 tr. ř. zrušovacímu soudu z povinnosti úřední předsejítí, jako kdyby onen důvod zmatečnosti byl uplatňován, a rozsudek první stolice v části tímto zmatekem stíženě zrušiti.

K tomu, by bylo v rozsahu zrušení rozhodnuto ihned ve věci samé, dosavadní skutková zjištění nalézacího soudu nestačí. Nedála-li se vyhrůžka rázu §u 98 písm. b) tr. zák. ve zlém úmyslu tam trestném, jest o ní uvažovati s hlediska zločinu nebezpečného vyhrožování, pro jehož skutkovou podstatu podle §u 99 tr. zák. stačí, bylo-li vyhrůžky použito jen v tom úmyslu, by byl uveden jednotlivec neb obyvatelstvo některé obce nebo některého okresu ve strach a nepokoj. Tento zlý úmysl nebyl nalézacím soudem v napadeném rozsudku ani zjištěn ani popřen a zejména není zjištěn výrokem, že vyhrůžky byly způsobilé vzbuditi v ohrožených důvodné obavy, ač dlužno předpokládati, že tímto výrokem jest zjištěno i vědomí obžalované o oné způsobilosti vyhrůžek, jelikož bez tohoto vědomí není možným úmysl její vynutiti vyhrůžkou to, k čemu projev ve spojení s vyhrůžkou poukazoval. Předpokládáť pojem strachu a nepokoje duševní stav značně trapnější, než jaký jest dán pouhou obavou. Obava, t. j. nepříjemný pocit, vyvolaný představou dotčené osoby, že jí skutečným opovězeného zla nastanou ty které újmy, vystupňuje se ve strach a nepokoj, je-li mysl dotčené osoby onou představou stísněna do té míry, že představa ovládá veškeré její myšlenky a vmísí se v jakýkoliv duševní úkon. Za předpokladu, že obžalovaná učinila vyhrůžky v úmyslu, by přivedla účinek takového rázu, nebyla by její zodpovědnost rušena skutečností v napadeném rozsudku zjištěnou, že obžalovaná byla přesvědčena o tom, co četníkům udala, čímž i zjištěno, že měla za to, že Václav K. spáchal zločin, jehož oznámením obžalovaná vyhrožovala. Neboť jako při zločinu vydírání nezáleží ani při zločinu nebezpečného vyhrožo-

vání na protiprávnosti prostředku, nýbrž jedině na protiprávnosti účelu. Chrání-li zákon v §u 98 b) tr. zák. majetkové a jiné, obzvláště právní zájmy, chrání v §u 99 tr. zák. právní statek duševního klidu, aniž rozeznává, zda je pachatel (nehledě k protiprávnímu účelu jím sledovanému) oprávněn ke způsobení opovězeného zla samého o sobě čili nic. Proto nezáleží ani s hlediska §u 99 tr. zák. na tom, že osoba, již se hrozí oznámením trestného činu jí spáchaného, čin ten spáchala. To dává sice podle §u 86 tr. ř. komukoliv právo, by trestný čin, který se stíhá z povinnosti úřední, vrchnosti oznámil a tím přispěl k výkonu spravedlnosti. Než nikdo není oprávněn, by opovědi takového oznámení zneužil k jinakému účelu, zvláště k účelu trestním zákonem stíhanému a způsobil vinníkovi z důvodů, které s výkonem spravedlnosti nemají nic společného, útrapy a muka, které mu nevzcházejí neb alespoň vzejítí nemusí, použije-li pachatel práva oznamovacího výhradně k účelu, k němuž směřuje ono ustanovení trestního řádu. Není-li takto skutková podstata §u 99 tr. zák. vyloučena tím, že osoba, již hrozeno, spáchala trestný čin, jehož oznámení bylo vyhrůžkou opovězeno, není ani zlý úmysl zločinem podle §u 99 tr. zák. předpokládáný vyloučen mylným předpokladem obžalované, že Vojtěch K. spáchal zločin žhárství (spoluviny na něm, po případě podvodu), jehož oznámení obžalovaná manželům K-ovým opověděla. Jelikož zjištění skutečnosti ve zrušeném rozsudku a jeho důvodech nezjištěné, zda obžalovaná vyhrožovala v úmyslu, by uvedla Vojtěcha K-e po případě i jeho manželku ve strach a nepokoj nebo ne, přísluší výhradně nalézacímu soudu, bylo věc vrátiti prvé stolici k opětnému projednání a rozhodnutí v rozsahu zrušení.

Čís. 2425.

Ke skutkové podstatě zločinu souboje (§ 158 tr. zák.) není zapotřebí, by při výzvě k půtce byla výslovně řeč o smrtící zbrani.

(Rozh. ze dne 22. června 1926, Zm II 122/26.)

Nejvyšší soud jako soud zrušovací vyhověl v neveřejném zasedání zmateční stížnosti obžalovaných do rozsudku zemského jakožto nalézacího soudu v Brně ze dne 26. ledna 1926, jímž byli stěžovatelé uznáni vinnými, obžalovaný Egon H. zločinem souboje ve smyslu §u 158 tr. zák. a obžalovaní Otto L. a Josef Z. zločinem účastenství na něm ve smyslu §§ů 5, 158, 163 tr. zák., zrušil napadený rozsudek jako zmatečný a věc vrátil soudu prvé stolice, by o ní znovu jednal a rozhodl. V otázce, o niž tu jde, uvedl v

d ů v o d e c h :

Zmateční stížnosti obžalovaného nelze přiznati oprávnění, pokud, dovolávajíc se důvodů zmatečnosti §u 281 čís. 5 a 9 a) tr. ř., napadá výrok soudu, jímž po stránce objektivní zjistil, že obžalovaní Otto L. a Josef Z. jakožto vyjednávači Egona H-e vyřídili zástupcům